

Педагогічна майстерність викладачів вищих медичних навчальних закладів як теоретико-практична проблема

Беляєва Олена Миколаївна, завідувачка кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією, к.пед.н., доц.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Лисанець Юлія Валеріївна, викладач кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією, к.філол.н.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Анотація. Обґрунтовано необхідність дослідження педагогічної майстерності викладачів вищих медичних навчальних закладів. Визначено інтегральні та диференційні характеристики професійно-педагогічної діяльності цієї категорії науково-педагогічних працівників.

Ключові слова: педагогічна майстерність, викладачі вищих медичних навчальних закладів, диференційні характеристики, інтегральні характеристики.

Summary. The necessity to investigate the pedagogical skills of teachers at higher medical educational institutions has been justified. The integral and differential characteristics of professional and pedagogic activity of this category of teaching staff have been defined.

Keywords: pedagogical skills, teachers in higher medical educational institutions, differential characteristics, integral characteristics.

Усвідомлення особливої соціальної ролі лікаря як носія спеціальних теоретичних знань, практичних умінь, навичок і соціумної культури та важливості якісної підготовки майбутнього лікаря на додипломному етапі потребують науково обґрунтованої інтерпретації процесу розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих медичних навчальних закладів. Адже конкретний зміст цієї підготовки визначається науковими уявленнями про якісну педагогічну діяльність, притаманну викладачам-майстрам. Тому без поглибленого теоретичного дослідження процесу формування й розвитку

педагогічної майстерності викладачів питання про практичну реалізацію якісної підготовки майбутніх лікарів видається нездійсненним.

Узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду дослідження поняття «педагогічна майстерність» [1; 2; 3; 4; 5] дає змогу стверджувати, що педагогічна майстерність виявляється у творчості викладача, постійному вдосконаленні мистецтва навчання, виховання та розвитку людини, потребі в саморозвитку, професійному самовдосконаленні. Підґрунтям педагогічної майстерності слугують високий фаховий рівень, загальна і професійна культура у поєднанні із педагогічним досвідом. Визначальними характеристиками педагогічної майстерності є гуманістична позиція, професійно важливі здібності та особистісні риси і якості.

Теоретична і практична затребуваність дослідження проблеми розвитку професійної педагогічної майстерності викладачів вищих медичних навчальних закладів не в останню чергу зумовлена такою диференційною характеристикою: одночасне виконання в системі вищої медичної школи лікарем-педагогом двох видів професійної діяльності — власне лікувальної, поєднаної із педагогічною, а викладачем-педагогом (філологом, психологом, філософом, істориком, хіміком-біологом) — здійснення професійної педагогічної діяльності з урахуванням специфіки підготовки медичних кадрів.

Інтегральна характеристика професійної діяльності будь-якого представника науково-педагогічного складу медичних вишів полягає в тому, що і ті, й інші покликані виконати соціальне замовлення держави на підготовку високоосвіченого, усебічно розвиненого, кваліфікованого, конкурентоспроможного лікаря відповідно до нормативних галузевих документів: освітньо-кваліфікаційних програм та освітньо-кваліфікаційних характеристик.

Значущість вагової і ключової щодо вищої медичної школи проблеми розвитку педагогічної майстерності зумовлюється багатьма факторами:

по-перше, актуальність дослідження проблеми розвитку педагогічної майстерності детермінована її щонайтіснішими взаємозв'язками із проблемами

професійно-педагогічної культури, професійно-педагогічної компетентності й усіх її структурних елементів, професіоналізму і кваліфікації викладачів, які працюють у системі вищої медичної освіти, що потребують поглибленого вивчення;

по-друге, назріла потреба в дослідженні діяльності викладача медичного університету (академії) як системи, функціональні компоненти якої представлено мотиваційним, адаптивним, стимулювальним, кібернетичним, технологічним, діагностичним, комунікативним;

по-третє, необхідність розробки теорії педагогічної майстерності викладача вищої медичної школи зумовлена існуючими протиріччями між соціальним замовленням з боку держави та суспільства на кваліфікованих, компетентних викладачів вищої медичної школи, не лише здатних до результативного вирішення типових професійних завдань, але й до постійного самовдосконалення, професійної самореалізації, розкриття творчого потенціалу і реальним зниженням рівня педагогічної майстерності;

по-четверте, не створює сприятливі умови, що впливають на процес розвитку педагогічної майстерності, сформована під впливом численних зовнішніх і внутрішніх факторів негативна тенденція до падіння престижу професії викладача (і не лише медичного вишу), зниження його соціального статусу, погіршення матеріального становища, яка спостерігається протягом останніх десятиліть і знаходить відображення в якісних і кількісних характеристиках науково-педагогічного складу вищих навчальних закладів.

Таким чином, аналіз спеціальної літератури дає змогу стверджувати, що, незважаючи на різноаспектні, ґрунтовні, глибокі праці з проблем педагогічної майстерності, професіоналізму, підвищення ефективності й оптимізації викладацької діяльності, компетенцій і компетентностей викладачів різних вишів, наявні у загальній педагогіці, педагогіці вищої школи, професійній педагогіці, загальній і віковій психології, психології діяльності, психології особистості, теорії комунікації, величезний багатовіковий медико-історичний, а також унікальний сучасний емпіричний і значний теоретичний досвід,

нагромаджений багаторічною практикою вищих медичних навчальних закладів, нині відсутнє цілісна наукова праця, присвячена проблемі розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих медичних навчальних закладів, що дає змогу ставити питання щодо необхідності науково-теоретичного дослідження цього процесу, експериментальної його перевірки, визначення умов і шляхів підвищення його ефективності.

Список літератури

1. Барбина Е. С. Формирование педагогического мастерства учителя в системе непрерывного педагогического образования : [монография] / Е. С. Барбина. — К. : Вища школа, 1997. — 153 с.
2. Гоноболин Ф. Н. О некоторых психических качествах личности учителя / Ф. Н. Гоноболин // Вопросы психологии. — 1975. — № 1. — С. 100—111.
3. Педагогічна майстерність / [Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. — [2-ге вид. допов. і перероб]. — К. : Вища школа, 2004. — 422 с.
4. Татур И. Г. Становление педагогического мастерства будущего учителя в процессе развития его рефлексивной позиции : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка. Історія педагогіки» / И. Г. Татур. — Алма-Ата, 1990. — 23 с.
5. Швидка С. О. Формування педагогічної майстерності вчителя засобами театрального мистецтва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04. «Теорія і методика професійної освіти» / С. О. Швидка. — К., 1996. — 19 с.